

Avtor: Steinfelser Ivana

ČUTILO ZA OKUS

UVOD

Jezik je glavni okušalni organ, ki opravlja naslednje naloge: sodeluje pri govoru, pri žvečenju, hrano meša s slino. Njegova površina je hrapava. Okoli izboklinic ali brbončic so vdolbinice, napolnjene s slino. V stenah vdolbinic so okušalne čutnice, zbrane v okušalne popke. V slino segajo njihove čutilne dlačice.

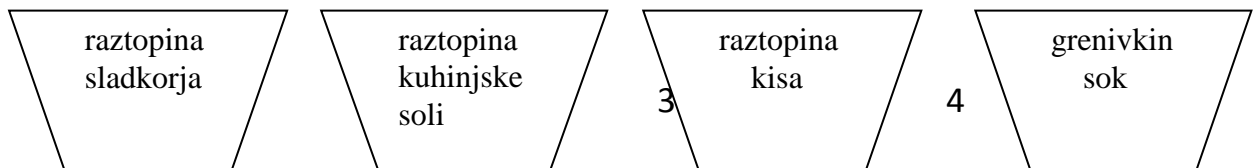
MATERIAL

- ❖ 4 čaše z različnimi raztopinami,
- ❖ 1. čaša: raztopina sladkorja ; 2. čaša: raztopina kuhinjske soli; 3. čaša: raztopina kisa;
4. čaša: grenivkin sok,
- ❖ 4 vatirane palčke,
- ❖ papirnata brisača.

POSTOPEK

V štirih čašah pripravi raztopine sladkorja, kuhinjske soli, kisa za solato in grenivkin sok. V vsako pomoči po eno paličico z vato in se z njo dotakni sošolčevega jezika najprej na konici, nato na korenu in potem ob strani jezika. Med okušanjem vsake raztopine naj sošolec pove, kakšnega okusa je in s katerim delom jezika je okus najboljše zaznal. Nato naj si izpere usta s čisto vodo in si posuši jezik s papirnatim robčkom. Po končanem poskusu ugotovite, s katerim delom jezika je sošolec najboljše zaznal sladko, slano, kislo in grenko.

Skica:

OPAZOVANJE

Na korenu jezika so čutnice za: _____;
Na konici jezika so čutnice za: _____;
Ob straneh jezika so čutnice za: _____.

RAZLAGA

Okušamo lahko le snovi, ki se raztapljajo v slini, ker se le takrat vzburijo okušalne čutnice. Vzburjenja potujejo po živčnih vlaknih okušalnega živca v okušalno središče, kjer ga možgani obdelajo. Okus izgine, ko hrano pogoltnemo, saj slina stalno spira brbončice. Na korenu jezika, kjer je jezik najbolj hrapav, so čutnice, občutljive za grenko, na konici jezika za sladko, ob straneh pa za kislino in slano. Poleg okušalnih čutnic so v jeziku in ustni steni tudi tipalna telesa in živčni končiči. Tipalna telesa zaznajo čvrstost hrane, živčni končiči pa njeno toploto.

VIRI

- ❖ Kordiš Tatjana, *Biologija 7, Naše telo*, DZS, Ljubljana 1996, str. 33.
- ❖ Kordiš Tatjana, *Moje telo*, *Biologija za 9. razred devetletne osnovne šole*, Založba Modrijan, Ljubljana 2002, str. 41.